

Protokol

over

forhandlingerne

paa

Det norske arbejderpartis 7de landsmøde

avholdt i Kristiania den 19de, 20de og 21de august 1893

Kristiania.

Trykt av Chr. H. Knudsen.

Protokol

over forhandlingerne paa Det norske arbeiderpartis 7de landsmøde.

Det norske arbeiderpartis 7de landsmøde avholdtes i Kristiania den 19de 20de og 21de august 1893.

Mødet aabnedes kl. 4^{1/2} av partiets viseordfører, hr. dr. *Oscar Nissen*, som, i det han erklærede Det norske arbeiderpartis 7de landsmøde for aabnet, ønskede repræsentanterne velkommen. Hr. Nissen avgav derpaa beretning om partiets virksomhed i det forløbne aar, hvoraf fremgik, at 28 foreninger havde sluttet sig til i det siste aar ligesom medlemsantallet var steget fra 3 til 6,000 betalende medlemmer. Forøvrigt henvises til beretningen.

Beretning fra hovedstyret til Det norske arbeiderpartis 7de landsmøde i 1893.

Det forløbne aar har — trods de mange vanskeligheder partiet har at kjæmpe med — været særdeles gunstigt. Mens partiet ved forrige aarsmøde talte henimod 3000 medlemmer i 30 foreninger, hvoraf 2 siden er gaat ind, har der iaar sluttet sig til os 28 nye foreninger, hvorefter partiet altsaa tæller 56 foreninger med omtrent 6000 betalende medlemmer. I virkeligheden er dog partiet adskilligt større.

De nye tilsluttede foreninger er: Kampens arbejderklub, Sagenes arbejderklub, Telefonarbejdernes forening, Skruer- og naglefabrikarbejdernes forening, Traadstiftarbejdernes forening, Bagersvendenes forening, Rodeløkkens arbejderklub, Murarbejdernes forening, Vaalerengens arbejderklub og Fyrstikarbejdernes forening, alle i Kristiania. Af udenbys foreninger har følgende sluttet sig til os: Røros arbejdersamfund, Stenarbejdernes forening i Bergen, Fredriksstads haandværkslag, Stavangers socialdemokratiske

forening, Brevik og omegns arbejderforening, Arbejdernes samtalelag i Laurvik, Skiens socialdemokratiske forening, Snedkernes og tømrernes fagforening i Skien, de under Understøttelsesforeningen i Kristianssand centraliserede 4 foreninger samt Budskeruds amts 8 arbejderforeninger — de sidste dog paa den betingelse, at bidraget for hvert medlem ikke maatte overstige 5 øre aarlig. Hovedstyret har dog anset disse foreningers overgang til partiet at være af saa væsentlig betydning, at det for landsmødet foreslaar en nedsættelse af kontingenten i lighed med disse foreningers krav, ligesom det ogsaa har troet at burde indbyde disse foreninger til at la sig repræsentere paa dette landsmøde.

Iste majdemonstrasjonen samlede selvfølgelig betydelig større masser om sig end nogensinde før. I Kristiania, Bergen, Skien, Moss, Kristianssand m. fl. steder demonstreredes overalt paa forskjellig maade under stor tilslutning.

I forbindelse hermed bør det ogsaa bemærkes, at hovedstyret paa anmodning af komiteen for arbejdernes 17de majdemonstrasjon i Kristiania har overtat ledelsen af denne bevægelse i hovedstaden. Ogsaa disse demonstrasjoner samler overalt, hvor partiet optrær, større og større interesse og tilslutning.

De lønkampe, som har været ført, har alle endt til fordel for arbejderne. Formerne og hvidtgarverne i Kristiania gjennemførte begge strejker med positivt udbytte. Korreskjærerne og mallerne sammesteds drev sine fordringer igjennem uden strejk, ligesom ogsaa ølbryggeriarbejderne i Kristiania fik et forsøg paa lønnedslag fra visse bryggeriers side kvalt i fødselen. Handskemagerne i Kristiania har en strejk, som allerede er flere maaneder gammel, fremdeles gaa-

ende. — Med glæde noterer vi, at vore partifæller, murarbejderne, har optraadt paa en ganske anderledes forstaaelsesfuld og fortjenstfuld maade m. h. t. hjælp i anledning murer-lock-out'en i Göteborg, end den liberale forening, Murernes union, hersteds.

Foruden den agitasjon, som partiet gjennem forskjellige af sine mænd i taler og foredrag har drevet, tror vi særlig at burde omtale partiets Kristianiaafdelings agitasjon ved kommunevalget sidste høst. Det program, som man opstillede, vandt i den grad anklang, at det liberale parti saa sig nødt til i væsentlige dele at opta det som sit, mens det overlod agitasjonen til os. Vi har imidlertid hat den tilfredsstillelse at se det spørgsmaal, som vi dengang satte i spidsen for agitasjonen — boligspørsmaalet — af kommunebestyrelsen efter forestilling¹⁾ af os bli tat op til videre behandling. — Forøvrigt har det paa langt nær ikke været muligt for hovedstyret at efterkomme alle de krav, man har stillet os m. h. t. talere og foredragsholdere saavel i som udenfor hovedstaden.

Hovedstyret har til stortinget indbragt udarbejdet forslag til indførelse af kommunal stemmeret²⁾ ved almindelig lovförändring samt et nærmere motiveret forslag om paakrævede straffelovsforändringer til beskyttelse af valg- og foreningsfrihed³⁾ m. v. Disse forslag har imidlertid fra stortingets side mødt en lidet hensynsfuld behandling. Det sidste forslag blev endog af stortingsflertallet oversendt den nuværende reaksjonære regering. — Hovedstyret har ogsaa hat foretræde for stortingets præsident og det afgaaede ministeriums sjef og arbejdsminister i anledning kontraktørspørsmaalet⁴⁾. — Det har til rigsadvokaten indgit klage⁵⁾ over Kristiania politi for dets optræden under 1ste majdemonstrationen.

Partiet havde sin repræsentant ved den socialistiske arbejderkongres i Zürich.

Af foretagender inden partiet tror vi at burde nævne, at Socialdemokratisk forening i Kristiania arbejder for opret-

telsen af et fællesbageri, hvilket ser ud til snart at skulle bli til virkelighed.

Er hovedstyret af den mening, at det forløbne har git partiet et særdeles godt udbytte m. h. t. tilslutning, saa vil vi ogsaa ha udtalt, at udsigterne for det kommende aar er endnu lysere.

Det er saaledes hovedstyret bekjendt, at en flerhed af udenbys foreninger med det første vil gaa over til partiet. Den tid er visselig ikke fjern, da den gamle liberale arbejderbevægelse vil være skrinlagt. For de arbejdere, som endnu staa udenfor vore rækker, kan det nemlig ikke længe være tvilsomt, at ligesom ethvert initiativ kommer fra vort parti, saa er ogsaa ledelsen af den hele arbejderbevægelse i virkeligheden i vore hænder. Vi henviser i saa henseende f. eks. til Oplandenes fællesarbejderforenings beslutninger paa aarsmødet iaar, hvor man vedtog én efter én af de af vore resolusjoner, som deres første repræsentanter for et aar siden ikke vilde vedkjende sig.

Foruden denne fremtrædende stilling, som vort parti har skabt sig inden arbejderbevægelsen, tror vi ogsaa at burde pege paa den afgjørende indflydelse, vort parti har i den almindelige politik. Vi sigter hermed særlig til visse tingmænds förändrede stilling til spørgsmaalet om kommunal stemmeret.

Med dette tror vi ogsaa at burde gjøre opmærksom paa det ændrede syn, som man i videre kredse træffer lige over for det, socialdemokratiet vil. Der kan neppe være tvil om, at der i saa henseende i den almindelige bevidsthed er sket ikke ganske ubetydeligt omslag. Hvis derfor enhver inden partiet i det kommende aar vil gjøre sin pligt og bringe en del av de offre, som nødvendigvis kræves, er vi forvisset om, at udsigterne for arbejderpartiet stiller sig særlig lyse.

Paa dette grundlag ber det afgaaende hovedstyre partiet modta og arbejde sammen med det, som maatte komme.

Kristiania, den 17de august 1893.

Oscar Nissen, Ludv. Meyer. H. Keyser,
f. t. viseordstyrer. sekretær.

E. Wahl. Aug. Absalonsen. A. Karlsen.
Magnus Pedersen.

1) Se herom „Social-Demokraten“ no. 24 for 1893.

2) Se herom „Social-Demokraten“ no. 21 for 1893.

3) Se herom „Social-Demokraten“ no. 21 for 1893.

4) Se herom „Social-Demokraten“ no. 40 for 1893.

5) Indtaget i „Social-Demokraten“ no. 70 for 1893.

Uddrag af Det norske arbejderpartis regnskab

fra september 1892 til 14de august 1893.

Indtægter:

I kasse fra forrige aars regnskab	kr. 165.97
Indskrivningspenge fra 14 foreninger	” 70.00
Kontingent	” 381.40
<hr/>	
Summa	kr. 617.37

Udgifter:

Husleje tra ¹⁴ / ₉ 1892 til ¹⁰ / ₇ 1893	kr. 21.00
Leje af lokale til offentlige møder	” 81.00
Udbetalt til partiets repræsentant ved Zürcherkongressen, samt for en agitasjonsrejse	” 55.00
Tryksager	” 51.30
3 Protokoller samt 1 stempel	” 20.30
Papir og porto	” 35.59
Avertissementer	” 48.95
Diverse	” 21.27

Sum kr. 334.41
Balanse ” 282.96

Tilsammen kr. 617.37

E. Wahl,
f. t. kasserer.

Efterat beretningen var oplæst valgtes en av 5 repræsentanter bestaaende komité til prøvelse av mandaterne. Valgte blev:

Aug. Absalonsen, Kristiania.
E. Wahl, do.
Sviland, Stavanger
O. Strøm, Skien
P. Jensen, Buskeruds arbf.

Derefter gik man over til behandling av punkt 2 paa dagsordenen, nemlig valg paa mødets funktionærer.

Til ordstyrere valgtes d'hr. O. G. Gjøsteen med 49 st. og Lillestøl (Bergen) med 36 st.

Til sekretærer valgtes d'hr. H. Keyser, Kristiania, og A. Berggraf, Fredrikstad, med akklamation.

Til revisorer valgtes d'hr. Lillestøl, Bergen, H. Hansen, Kristiania, samt Andersen, Kristianssand.

Endvidere besluttedes under nærværende møde, at hovedstyrelsen skulde kunne avgive stemme.

Hr. A. Absalonsen avlagde paa komiteens vegne beretning om mandaternes prøvelse.

Herav fremgik, at 50 foreninger var repræsenteret med tilsammen 68 repræsentanter. De repræsenterede foreninger var følgende:

Indenbys foreninger.

Typografiske forening:	Olsen Berg.
—	A. Løkkeberg.
—	O. Bergenn.
—	J. Rogne.
—	A. Bye.
Korkeskjærernes forening:	M. Olsen.
—	Schmersall.
Norsk tobaksarbejderforbund:	Carl Larsen.
—	H. Nielsen.
Ølbryggeriarbejdernes forening:	A. Carlsen.
—	E. Wahl.
—	P. Pedersen.
—	P. Olsen.
—	A. Strøm.
Malersvendenes forening:	O. Guldbrandsen.
Skotøjarbejdernes forening:	P. Rasmussen.
—	H. Einarsen.
—	C. Tuft.
Skræddersvendenes forening:	J. Regnell.
—	L. Rasmussen.
—	M. Blom.
Kampens arbejderklub:	E. Kappelen.
Sagens arbejderklub:	P. Hansen.
Fyrstikarbejdernes forening:	O. Henstad.
—	Joh. Olsen.
Handskemagernes forening:	H. Keyser.
Murarbejdernes forening:	M. Engebretsen.
—	J. Stenberg.
Pladearbejdernes forening:	T. Wahl.
—	L. Larsen.
Vaalerengens arbejderklub:	E. Norstrøm.
Møbelsnedkernes forening:	M. Pedersen.
—	A. Karlstrøm.
Telefonarbejdernes forening:	H. Udsigt.
Skrue- og naglefabrikarbejd. forening:	J. Pedersen.
Social-demokratisk forening:	Chr. H. Knudsen.
—	E. Sømødt.
—	H. Hansen.
Hjulmagernes forening:	S. Kristiansen.
Kurvmagernes forening:	B. Hansen.
Bygningssnedkernes fagforening:	A. Lunde.
—	N. Nielsen.
Fyrstikarbejderskernes forening:	Frk. M. Olsen.
Musikinstrumentarbejd. forening:	W. A. Brække.
Smedenes fagforening:	E. Lundblad.
Stenhuggernes fagforening:	N. Jacobsen.
Bagersvendenes forening:	A. L. Staff.
—	T. Sørensen.
—	A. Bay.
Bogbindernes forening:	C. A. Larsen.
—	J. Muntz.
Bødkersvendenes forening:	E. Sørensen.
Rodeløkkens arbejderklub:	T. Ruud.
Formernes forening:	Joh. Olsen.
—	Joh. Carlsen.

Udenbys foreninger.

Stenarbejdernes forening, Bergen:	} C. Lillestøl.
Socialistisk arb.-forening, do.	
Brevik og omegns arb.-forening:	Edv. Olsen.

Budskeruds amts fælles arbejderforening: } 8 foren-
 ger. }
 P. Jensen.
 A. Arnesen.
 A. Jensen.
 L. Gran.
 C. Hornsrud.
 Arbejdernes understøttelses forening, Kristianssand: Aug. Andersen.
 Fredriksstads haandværkslag: Berggraf.
 Røros arbejdersamfund: O. Guldahl.
 Snedkernes og tømmermændenes forening, Skien: S. W. Stoltenberg.
 Social-demokratisk forening, Skien: O. Strøm.
 Soc.-demokr. forening, Stavanger: J. T. Sviland.

Med hensyn til mødernes begyndelse fattedes saadan beslutning, at disse begynder kl. 9 fm. og at mødernes begyndelse og avslutning senere bestemmes av repræsentanterne.

Derefter indtog hr. Gjøsteen dirigentpladsen. Der opstod en kortere debat om beretningen i anledning politiets optræden 1ste maj m.m. Følgende resolution vedtoges enstemmig:

„Idet landsmødet erklærer sig solidarisk med Kristianiaavdelingerne i deres protest mod politiets brutale indgreb i demonstrationstoget 1ste maj og forsamlingsfriheden — anmodes hovedstyret at forfølge denne sag.“

Med hensyn til regnskabet besluttedes efter forslag av kassereren at ud-sætte behandlingen herom til sidste punkt paa dagsordenen.

Punkt 3: forslag til forandringer i arbejderpartiets love. H. Keyser indledede, og besluttedes efter en længere debat at foretage følgende forandringer:

Angaaende kontingentens nedsættelse besluttedes:

„§ 3. Enhver forening, der slutter sig til partiet, har at betale 5 kroner i indskud samt derhos en aarlig kontingent, stor for byforeninger 2 øre for hvert betalende medlem pr. maaned, for landsforeninger det halve. Landsforeninger, samlede til amts- eller lignende fællesforeninger, erlægger i aarlig kontingent 5 øre for hvert betalende medlem.“

For kvindelige medlemmer erlægges halv kontingent, dog aldrig mindre end 5 øre pr. aar.“

Videre besluttedes:

„§ 4. Til Det norske arbejderpartis landsmøde vælger de partiet tilsluttede foreninger repræsentanter i følgende forhold:

Enhver forening har adgang til at vælge 1 repræsentant og 1 for hvert følgende 50 medlemmer, dog ingen for-

ening flere end tilsammen 10 repræsentanter.

§ 5. De valgte repræsentanter sammentræder regelmæssig til landsmøde en gang om aaret og har da at vælge hovedstyre for tidsrummet indtil næstfølgende ordinære landsmøde.

Hovedstyret har at administrere og bringe til udførelse de av landsmødet vedtagne bestemmelser.

Hovedstyret deltar i landsmødets forhandlinger; men kun de av dets medlemmer, der tillige repræsenterer nogen forening, har stemmeret i mødets beslutninger. Det bestaar av formand, næstformand og sekretær, der hver især vælges ved særskilt valg, samt 4 øvrige medlemmer. Sekretæren kan lønnes.

Paa ethvert sted udenfor Kristiania, hvor der findes foreninger, som tilhører partiet, vælger disse en korrespondent, som har at træde i forbindelse med hovedstyret og hvem hovedstyret, om dertil er tid, kan forelægge til udtalelse sager av større betydning.

Angaaende punkt 4: Bør den politiske og faglige del av arbejderbevægelsen inden partiet ordnes særskilt? Og punkt 5: Ekstrakontingents udskrivelse ved arbejdsnedlæggelser — besluttede forsamlingen mod 14 stemmer:

„Mødet gaar videre i sin dagsorden.“

De 14 stemte for et av Wahl fremsat forslag gaaende ud paa, at reorganisere den faglige og politiske organisation, samt til revision av partiets love, at nedsætte en 5 mands komité.

Mødet avsluttedes kl. 10³/₄.

Det møde søndag den 20de august kl. 9 form. Ordstyrer hr. Lillestøl.

Ved navnopraabet var følgende repræsentanter fraværende: H. Hansen, P. Jensen, L. Gran, O. Strøm, A. Løkkeberg, O. Bergenn, J. Rogne, J. Stenberg, S. Kristiansen, N. Nielsen, Frk. Marie Olsen og T. L. Ruud.

Flere av disse anmeldte dog senere fremmøde.

Derpaa gik man over til dagsordens punkt 6: Arbejderpartiets taktik og program for kommende stortingsvalg.

Hr. Ludvig Meyer indledede spørgsmaalet og klargjorde hovedstyrets forslag, samt henstillede til repræsentanterne at slutte sig om samme.

Efter en lang debat gik man til voting over de to foreliggende, nemlig hovedstyrets og Socialdemokratiske forenings forslag.

Paa opfordring foretoges avstemning ved navnopraab, der fik saadant udfald, at hovedstyrets forslag vedtoges med 56 stemmer, medens derimod Socialdemokratiske forenings forslag kun opnaaede 14 stemmer.

Hovedstyrets forslag lyder:

„Det norske arbejderparti optræder ved kommende stortingsvalg som selvstændigt parti og paa grundlag af eget program, hvilket partiets kandidater i enhver kreds udtrykkelig maa ha git sin tilslutning.

Valgforbund med noget andet politisk parti maa ikke finde sted, med mindre dette paa sit landsprogram som første post har opstillet kravet paa almindelig stemmeret samt udtrykkelig har vedtat at indføre den kommunale stemmeret ved simpelt flertal, om $\frac{2}{3}$ flertal til grundlovsforandring ikke er opnaet.

Saadant valgforbund maa derhos ikke indgaas i nogen valgkreds uden paa betingelse av en forholdsvis fordeling av repræsentanterne, hvorhos arbejderne kandidater maa udpeges af arbejderne selv.

Uanset om der paa disse betingelser af vort parti maatte bli indgaat valgforbund, fører partiet sin selvstændige valgagitation udelukkende paa grundlag af vort eget program.

I enhver valgkreds, hvor der findes partifæller, maa der straks iværksættes et mandtalsarbejde, hvorved ogsaa enhver stemmeretskvalificeret partifælle søges indbragt i mandtallet“.

Hr. dr. Nissen og Gjøsteen deltog ikke i avstemningen.

Den første paa grundlag av, at han havde talt imod forslaget om at hovedstyret skulde kunne avgive stemme.

Refereredes telegram fra Stenarbejdernes samt Socialistisk forening, Bergen. Ligeledes fra Kristianssands understøttelsesforening. — (Samtlige vedlagt protokollen.)

Mødet udsattes til kl. 3 efterm.

3dje møde søndag den 2ode august kl. 3 efterm. Ordstyrer hr. Gjøsteen.

Ved navnopraabet var følgende repræsentanter fraværende: C. Lillestøl,

L. Gran, C. Hornsrud, Bergenn, Rogne, M. Olsen, M. Engebretsen, J. Stenberg, H. Hansen, C. Larsen.

I anledning punkt 6, 2den afdeling, omhandlende program for kommende stortingsvalg, foreslog Chr. Knudsen samme strøget af dagsordenen.

Forslaget vedtoges mod 14 stemmer.

Punkt 7 omhandlede „Social-Demokraten“ overtagelse av arbejderpartiet samt overgang til dagblad.

Hr. Meyer indledede spørgsmaalet, og vedtoges efter en kort debat hovedstyrets forslag enstemmig saalydende:

„Landsmødet erklærer *det norske arbejderparti* villig til at overta „*Social-Demokraten*“ og bemyndiger hovedstyret at søge ordning i saa henseende istandbragt med bladets nuværende indehavere.

Statuter for bladet blir i tilfælde at vedta paa næstkommende landsmøde. Det overdrages imidlertid hovedstyret at ordne det fornødne.

Hovedstyret bemyndiges videre til i tilfælde at la „*Social-Demokraten*“ fra 1ste januar 1893 udgaa som dagblad med en kontingent 15 øre pr. uge for indenbysboende og forholdsvis for udenbysboende — alt under betingelse av, at der inden samme tid er tegnet 300 nye aktier i bladet à kr. 10 og saa mange nye abonnenter, at de sammen med det gamle abonnement udgjør 3000.“

Punkt 8 om almindelig offentlig sygepleje udsattes til et senere møde.

Punkt 9 omhandlede lærlingevæsenet og indlededes av hr. typograf Bergenn.

Efter endel udtalelser vedtoges enstemmig følgende av O. Bergenn fremsatte forslag:

„Da lærlingeforholdet inden haandværket aabenbart ikke svarer til sin hensigt, men i virkeligheden alene er en udbytning av den unge arbejdskraft, anser arbejderpartiets 7de landsmøde det for et paakrævet skridt at søge ophævet de bestemmelser i haandværksloven, der omhandler lærlinge.“

Mødet avsluttedes kl. 5.

4de møde mandag den 21de august, kl. 10 form. Ordstyrer hr. Lillestøl.

Refereredes telegram fra Løsarbejdernes forbunds generalforsamling i Bergen.

(Samme er vedlagt protokollen.)

Ved navnopraabet var følgende repræsentanter fraværende:

Edv. Olsen, J. Regnell, J. Stenberg, O. Jensen, N. Nielsen, A. Lunde, O. Gran, O. Henstad.

Fra Ølbryggeriarbejdernes forening var fremmødt H. Eriksen som suppleant istedetfor O. Pedersen.

Efter en kortere debat i anledning hr. Jeppesens kritik over laodsmødets repræsentanter m. m. gik man over til dagsordenen.

Punkt 10. Bør arbejderpartiet slutte sig til skytterlagene?

Efter en længere debat vedtoges et av hr. Bergenn fremsat forslag saalydende:

„Arbejderpartiets landsmøde gir skytterlagstanken sin tilslutning som en efter vore forhold passende indledning til militarismens avløsning av en folkevæbning, og opfordrer arbejderne efter evne at træde ind i skytterlagene.“

Ovenstaaende vedtoges mod 14 stemmer, der stemte for et av H. Sviland fremsat forslag gaaende ud paa, at socialdemokratiet som fredsparti ikke kan slutte sig til skytterlagene.

Punkt 11. Om nye lovbestemmelser m. h. t. den frie indvandring. Efter endal debat vedtoges et av Hr. Meyer fremsat forslag enstemmig. Forslaget lyder:

„Mødet udtaler, at den nu i forskjellige arbejdsfag forekommende oversvømmelse av fremmed arbejdskraft, kan for nærværende alene reguleres gennem stærke klasseorganisationer i alle fag med internationale tilknytninger.“

Angaaende punkt 12 om told paa maskiner og industrifrembringelser vedtoges efter forslag fra hr. Meyer mod 5 stemmer:

„Mødet gaar, efter at have diskuteret spørgsmaalene, videre i sin dagsorden.“

Ved alternativ avstemning over et av Hr. Meyer fremsat forslag gaaende ud paa, at stat og kommune, saa langt mulig søger sine arbejder udført inden faget selv (dette forslag erholdt 24 st.) vedtoges hr. Hansens saalydende med 27 stemmer:

„Landsmødet paalægger hovedstyret, at det snarest indgaar til kommunen og departementet med opfordring om at lade alle offentlige arbejder udføre her i

landet og ikke lade det udføre i udlandet som nu er tilfældet.“

Punkt 8. Om almindelig offentlig sygepleje.

Hr. dr. Nissen indledede spørgsmaalet, og vedtoges hovedstyrets forslag uden debat med aklamasjon som følger:

„Det norske arbejderparti, samlet til landsmøde i Kristiania 19—21 august 1893, opfordrer stortinget til ved lov at paalægge landets kommuner, at skaffe enhver syg fuld pleje uden betaling saaledes, at de hermed forbundne omkostninger udlignes i den kommunale beskatning.

Imidlertid opfordrer landsmødet alle arbejderforeninger til for hver enkelt kommunes vedkommende at opta denne sag som programsag ved de kommende kommunevalg.“

Mødet avsluttedes kl. 1.

5te møde mandag den 21de august kl. 3^{2/3} efterm. Ordstyrer hr. Gjæsteen.

Til behandling forelaa dagsordenens punkt 13: Kontraktørvæsenet.

Hr. Lillestøl indledede spørgsmaalet, og vedtoges følgende av indlederen fremsatte forslag:

„Det norske arbejderpartis landsmøde fastholder alle tidligere arbejdermøders krav paa kontraktørvæsenets fuldstændige avskaffelse og anbefaler, at der paa en bestemt dag over hele landet foranstalles demonstrationer mod kontraktørsystemet og overlades det hovedstyret at bestemme dagen derfor.“

Enstemmig vedtaget. Endvidere vedtoges enstemmig:

„Mødet beklager den av indeværende storting i bagerilovspørgsmaalet, i kontraktørsagen, i spørgsmaalet om straffebestemmelser til værn om valg- og foreningsfriheden m. v., vedkommende arbejderforsikringen og i det hele overfor arbejdernes sager — udviste aabenbare ligegyldighed.“

Videre vedtoges mod 17 stemmer at lade demonstrasjonen for kontraktørsystemets avskaffelse foregaa paa en fridag.

Derefter behandledes et av hr. O. Strøm (Skiens socialdemokratiske forening) fremsat forslag omhandlende almindelig strejk, ifald almindelig stemmeret ikke skulde være gjenneemtørt til iste maj 1900.

Forslaget lød:

„Landsmødet udtaler, at almindelig stemmeret til stat og kommune er arbeidernes viktigste øjeblikkelige fordring, og til den hurtigst mulige gjennomførelse av dette maa partiet virke av al kraft med alle mulige midler, hvorfor partiet ved siden av deltagelse i de politiske valg organiserer arbejderne saaledes, at hvis ikke arbeidernes stemmeretskrav er gjennomført til 1ste maj 1900, proklameres en almindelig arbeidsnedleggelse, uanset hvilket av de borgerlige partier er ved magten.“

Mødet vedtog enstemmig, at de fremkomne forslag oversendes hovedstyret, for at spørgsmaalet kan bli forelagt de engere foreninger til behandling ligesom sagen paa ny blir at forelægge næstkommende landsmøde.

Dernæst forelaa følgende forslag fra Kampens arbejderklub:

„I et medlemsmøde blev der fremholdt ønsket om opprettelsen av en arbejderbørs i Kristiania og om fornødent andre steder i lighed med den i Paris, for at man kan lette arbeidsløsheden og faa en større tilslutning til fagforeningerne og partiet.“

Ovenstaaende besluttet enstemmig oversendt hovedstyret.

Videre fremlagde O. Strøm følgende forslag, der enstemmig vedtoges:

„Landsmødet anmoder indtrængende de til partiet hørende landarbejderforeninger at opta til diskussion landarbejdernes lønningsforhold og arbeidsbetingelser i det hele tat samt støtte og lede mulige lønbevægelser blandt disse.“

Hr. Wahl oplæste regnskabet, der uden videre debat enstemmig godkjendtes.

Dernæst forelaa forslag fra hr. Lillestøl (Bergen) saalydende:

„Landsmødet bevilger til løn for hovedstyrets sekretær for kommende aar 300 kr. paa betingelse av, at der fra de engere organisationer bidrages minst et ligesaa stort beløb til bestridelse av omkostningerne ved hans organisationsreise.“

Vedtoges mod 2 stemmer.

Forelaa endvidere forslag fra hr. E. Wahl, der vedtoges enstemmig saalydende:

„Mødet henstiller til statsstyrelsen, at det paasees, at ikke strafanstaltens produktion sælges for saadan pris eller arbejde i strafanstalterne udføres for saadan løn, at herved lønningerne nedtrykkes for det frie arbejde.“

Derpaa gik man til afgjørelse av punkt 14:

Valg paa hovedstyre.

Til ordfører valgtes typograf Olsen Berg med 42 stemmer.

Til viceordfører valgtes bogtrykker Chr. H. Knudsen med 45 stemmer.

Til sekretær valgtes O. Støm med 42 stemmer.

Til øvrige bestyrelsesmedlemmer valgtes Meyer med 51, Nissen 41, Edv. Olsen 38 og Keyser med 23 stemmer. Da Bergenn havde samme antal stemmer, kom det til lodtrækning mellem ham og Keyser.

Suppleanter blev O. Bergenn med 23, Karlson 14 og Hansen med 13 st.

Til revisorer valgtes Staf, Elsæther og Harvaas for at revidere næste aars regnskab.

Næste landsmøde besluttet med 49 stemmer avholdt i Bergen.

Besluttet, at i tilfælde av, at partiet inden næste landsmøde maatte finde det fornødent at lade sig repræsentere paa internasjonale møder eller lignende, vælges repræsentasjon ved at samtlige i partiet staaende foreninger indsender stemmesedler til hovedstyret. Hver forening en stemme (fællesforeninger saa mange stemmer som organisationen har engere foreninger.)

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Protokollasjonen av mødets forhandlinger besluttet trykt og omsendt til landets foreninger.

Korreskjærernes forenings repræsentant nedlagde indsigelse imod, at punkt 5 paa dagsordenen (om ekstrakontingent til strejker) ikke var ordentlig behandlet.

O. G. Gjasten.

R. Chr. Lillestøl.

H. Keyser.

Adolph Berggraf.